

kaj je povedal? Da ga je oni fant v družini več družih ponoči napadel, otolkel in potem v jamo med kamenje vrgel. Bilo je veliko preiskovanja, veliko ljudi je moralo iti k sodnji. A slednjič se je dokazalo, da je pijan gredé domú ponoči zgrešil pot in sam padel v jamo ter se na glavi pobil.

Kak je bil njegov konec? — Našli so ga mrtvega v jarku (grabnu) ob cesti. Utonil je, a utonil v komaj palec globoki mlakuži. Padel je va-njo na obraz in tako se zadušil. Žalostno! A to je žganje.

Mrtvega so prinesli v vojaško bolnišnico. V tej je bil vojašk zdravnik moj prijatelj. Ta mi pové novico. Povabi me tudi, naj grem z njim. Na deskah leži truplo, zabuhlo, komaj podobno Jerneju. Blato se drži telesa in obleke. Razparajo ga. Moj prijatelj vzame z života nekaj zgrbančenega čudne grde barve ter položi na mizo. To ima biti želodec. „Zdaj poglej tū sem, boš nekaj videl“ — mi reče. S tem prižge žveplenico, pri-takne gorečo meseni kepi na mizo in frrr! višnjev plamen začne lizati kepo od vseh strani. — —

Studa poln naglo odidem. Tak je bil konec nade-polnega mladenča. Po čem? — Po — žganji!

Književstvo.

* *Allgemeines Repertorium der Gesetze und Verordnungen aus allen Fächern. Nach Materien geordnet und mit einem alphabetischem Index versehen von Anton Globočnik, k. k. Bezirkshauptmann, Ritter des Franz Josefs-Ordens. Laibach 1877. Druck von Ignaz v. Kleinmayr et Fedor Bamberg. Im Selbstverlage.*

C. kr. okrajni glavar Postojinski, gosp. Anton Globočnik, ki mu imé tudi v slovenskem slovstvu ni neznano, opravil je s knjigo pod zgornjim naslovom izdano res zaslužno delo in ustregel željam mnogokrat izrečenim vseh tistih, ki pod vedno rastočim bremenom zakonov, ukazov in vsakovrstnih vladnih propisov po zanesljivem kažipotu zdihujejo. Gosp. Globočnik je s tem iskalnikom — kolikor mi je bilo moči dozdej spoznati — prekosil vsa druga dozdanja pomagala takošna, ker se v njem ozira na vse še veljavne zakone in ukaze, in ne samo na tiste, ki so po zakoniku državnem in zakonikih deželnih razglašeni, in ker se v tej stvari drži neke čudne kratkosti in preglednosti, ki mu dopuša dati knjigi kaj priročno tiskarsko obliko in postaviti prav zmerno ceno.*) Knjiga ta (ki šteje čez 500 strani) vzema na oko vsakoliko zakonodavstvo: o politični upravi, policiji, zdravstvu, trgovanji in obrtovanji, občilih, cestah in stavbah, zemljedelstvu, občinskih rečéh, bogočastji, šolstvu, vojaštvu, denarstvu in davkovstvu, pravosodji civilnem in kazenskem itd.

M. C.

Slovensko slovstvo.

* Matičnemu odboru je dobro došlo naznanilo, da velecenjeni slovenski pisatelj gosp. Matej Cigale spi-suje „nemško-slovensko znanstveno terminologijo“ za pre-dale srednjih šol, s posebnim ozirom na psihologijo in logiko. Neutrudljivemu rodoljubu služite za pripomoč enakošna Češka in pa še posebno Hrvatska termino-logija. Ako dobimo ta slovár, lahko se bode potem spi-sala psihologija in logika. Hrvatska terminologija je v mnogih ozirih vredna, da se je — kolikor je mogoče — poprimemo, vsaj so tudi naši rojaci (Erjavec, Tušek, Trdina itd.) pomagali delati jo. To notico spremljamo

*) Cena tej knjigi je 2 gold. 50 kr.

z živo željo, da bi se mnogozaslužnemu gosp. Cigaletu posrečilo, v nepredolgem času dovršiti delo, ki bode odlično mesto imelo v slovstvu slovenskem in čast de-lalo Matici naši.

Mnogovrstne novice.

* *Rothschildova Dunajska rodovina sama ima, ker jej je skoro ves svet dolžnik, okoli 38 milijonov goldinarjev vsako leto dohodka, razen 20 milijonov družega dobička, ki ga vleče od borznih operacij. Edini Dunajski Rothschild „kralj judov“ ima tedaj na leto najmanj 60 milijonov goldinarjev dohodka, po takem vsak teden čez 1 milijon in vsak dan 150.000 goldinarjev.*

* *Podpore umetnikom, kateri po svojem delovanji že kake zasluge imajo, in pa štipendije za nepremožne, pa nadepolne umetnike v pesništvu, muziki in podobarstvu se bodo tudi letos dajale. Prošniki za te podpore in štipendije naj se oglasijo do 31. julija t. l. pri dotični deželni vladi in v prošnjah svojih opišejo: 1) kako se je prosilec izobraževal in kakošne so njegove osebne razmere; 2) kako hoče prosilec štipendijo rabiti v svoje dalje izobraževanje, in 3) mora prošnji svoji priložiti kaka dela svoje umetnosti.*

* *Nekdaj in zdaj. V arhivu opatiije Hintersbach na Nemškem so našli knjigo, v kateri je bilo od leta 1453., ki je bilo leto velike dragine, zapisana cena živine tako-le: Debel vol je veljal 3½ gold., krava 2 gold., tele ⅓ gold., 23 koštrunov 8 gold., 25 mladih piščancev 1 gold., 480 jajic pa ½ gold. To so bili srečni časi! Davkov menda takrat ni bilo nič.*

Naši dopisi.

IZ Rusije 16. maja.*) η. — Ob 11. uri ponoči 4. maja se je vrnil car s carevičem naslednikom in svito iz Kišenjeva v Moskvo.

Vse mesto je bilo prekrasno razsvitljeno in neštevilna množica naroda se je zibala v najlepšem redu po ulicah; neumolkljivi klici „urá!“ (= živio) in melodije narodnih pesmi so se razlegale po svetlih kakor pri belem dnevu ulicah. Drugi dan 5. maja je car prijemal v Kremli deputacije in odbore raznih Moskovskih občin in zastopov. Z ranega jutra je napolnila bezbrojna množica vse Kremljevske trge; ob 10. uri so začele deputacije se zbirati v velikanski dvorani; ob 11. uri so vstopili v dvorano car s carico, carevič s carevnjo in nekoliko velikih knezov. Car je prejel adrese od Moskovskega plemstva, zemstva, mesta, univerze, birže in drugih občin ter je nagovoril odbornike s sledečimi besedami: „Pred šest meseci v le-tej dvorani sredi našega drevnjega rojstnega Kremlja sem vam izrekel upanje na mirno poravnanje iztočnih zmešnjav. Želel sem in ni mi nikakor mogoče z besedami povedati, kako iskreno želel sem obvarovati drago mi Rusko kri, al zastonj sem si prizadeval. Bogu je dopadlo drugače delo rešiti. Manifest moj, podpisan 24. aprila v Kišenjevu, je naznanil Rusiji, da minuta, katero sem prej videl, je nastopila, in vsa Rusija, kakor sem pričakoval, se je oglašila na moj klic. Moskva je prva dala v tem primer in ona je opravičila mojo nado. Danes sem srečen, da imam priliko, s carico, s carevičem in carevnjo zahvaliti se vsem prebivalcem Moskve iz globočine srca za vašo resnična domorodna čuvstva, katera ste pokazali že ne samo z besedami, temveč v dejanji. Z lahko

*) Prejeli preteklo sredo ravno pred tiskom zadnjega lista, da ni bilo več moči zanimivega članka natisniti uno sredo.

Vred.

vestjo morem reči, da žrtve vaše, ki ste jih prinesli na altar domovine, so daleč previšale vse moje nade. Da nam pomore Bog spolniti našo dolžnost, da pošlje On svoj blagoslov na naše slavne armade, ki gredo v boj za pravico, vero in domovino!“ — „In za našega cara Osvoboditelja!“ je zagromelo iz tisuč ust po dvorani in iz sto tisuč ust po dvorcovih trgih.

Adrese plemstva, univerze, birže in druge so so-stavljene, kakor je to navada v Evropi. Narod Ruski pa govori po svoje. Slovencem bo morda mikavno slišati, kako Ruski narod govori s svojim carom osvoboditeljem. Tukaj je adresa Moskovskega mesta:

„Vsemilostljivejši Gospodar! Ti si poklical na boj — Rusija se raduje. Ti si jej naznanil trud težki in bridki — v Rusiji je praznik. Ti si odpravil armade v boj in pokazal se svojemu narodu v stenah njegove drevnje stolice — zrak se je tresel po klicih srčne zahvale in blagoslovljenja! Nikdar ni Tvoj pohlevni narod Tebe srečne tako ginjeno in hvaležno, kakor zdaj, ko je zaslišal Tvoj klic na boj. Resni in sveti so ti trenutki, in od tvoje besede, car, je svobodno vzdihnila vest in čast Rusije. Zakaj Tvoj narod vé, da potegnil si meč Ti, najbolj miroljuben iz vseh vladarjev, ne za pusto slavo, ampak v imé Kristusa za mnogotrpeče slovanske brate. Ne da bi koga podjarmil ali zatiral, si poslal Svoje vitežke polke za Donavo, ampak sejat seme svobode in sreče, zbuditi edinoverne in edinokrvne z nami narode k novemu življenju. Ni je vojske bolj pravične, in sveta Rusija, slaveč Gospoda, da jo je poklical na tako čisto, sveto, viteško delo, moli Njega samo o tem, da jo stori vredno poklica in jej pomaga spolniti dolžnost in osramotiti hudobne naklepe vragov in lokavstvo njihove nečimurne modrosti. Ti si odlašal boj, ker Ti je bilo žal žrtev boja, želeč varovati drago Tebi Rusko kri. Te besede Tvoje polne ljubezni so nam porok za uspeh začetega dela: Ruska kri ne bo zastoj prelita. Beseda Moskve je beseda Rusije. Veruj svoji Rusiji, državni car. Raduj se trenutkov skušnje nad njeno možko hrabrostjo, kakor v orožje se obleci v njeno ljubezen: v njeni ljubezni je sila in resnica, njena ljubezen tvori čudesa.“

Tukaj vidite, kako prosto govori Moskva, in ona govori resnico.

Pisal sem Vam že, da mestni zastop Moskovski je podaril za ranjene en milijon rubljev in velikansko bolnico na svoje stroške. K temu je Moskovska kupčijska zbornica podarila drugi milijon in razne druge korporacije tretji milijon; tako da vsega skupaj se je že nabralo samo v Moskvi čez tri milijone rubljev za ranjene. Petrograd je pocincal za Moskvu in podaril vsega nekaj čez poldrugi milijon. 17 gimnazij Moskovskega šolskega okraja je dozdej nabralo do 15 tisuč rubljev za štipendije za otroke ranjenih in ubitih v vojski, ki se bodo odgojevali v gimnazijah tega okroga. Na vseh koncih in krajih Rusije mesta in vasi hité vsak po svoji moči žrtvovati na oltar domovine.

Kako popularna je vojska s Turskom, mora Vam za primer služiti sledeča naključba: V neki borni vasi Pesočni, kamor je kmet prinesel iz Moskve prezgodaj novico o carjevem manifestu in o vojski s Turkom, so kmetje kar prec začeli zvoniti in duhoven jim je moral verjeti, da je vojska že napovedana ter opraviti službo Božjo z „molebnjem“ za zmago; kmetje Pesočani so pri službi Božji zložili 80 rubljev za ranjene, predno je bila še vojska napovedana.

Navdušanja Ruskega za „brate Slavjane“ ni mogoče popisati. Njegovo navdušanje je navdušanje kristijanskega omikanega naroda; njegova navdušenost ni podobna Magjarski surovosti, ki se uklanja Turškemu narodu, ali pa neumni puhlosti nekaterih družih Evro-

pejskih narodov. Tako, na primer, Francozi pred 7 leti so svojo navdušenost pokazavali s krikom: „v Berlin! v Berlin!“ in s preganjanjem Nemcev po Parizu. Nič podobnega v Rusiji ni videti. Francoze posnema Turčija. Ruski car, ko je izročil Turškemu poslaniku popotni list, mu je rekel, da Turki bivajoči v Rusiji, če hoté, smejo ostati pod ohrambo Ruskih postav. Ruskemu narodu je na drobno znana zverinska Turška surovost, s katero tako dolgo in neusmiljeno mučijo brate Slovane, a vendar ne ene grozeče ali razžaljive besede ni slišati ne čitati. Pri Rusih ne more strasti zbuditi celó izganjanje svojih iz Turčije; na to oni odgovarjajo pokojno in mirno: „Jim bomo vgladili stezo nazaj v jutrove dežele“. Globoko notranje čuvstvo, ne pa strast, ziblje prsi Ruskega človeka, v očéh se mu bere usmiljenje, katero zbuja v srcu trpljenje bratov po veri in krvi, na čelu vitežki ponos in določnost, s katero gre na pomoč trpečim; a maščevanje mu ni lastno.

Na izborni cirkular kneza Gorčakova štiri velike države niso nič odgovorile. One se tedaj skladajo s tem, kar je v cirkularu rečeno, in pripoznavajo vojsko Rusko za pravično in opravičeno. To je glavni in sijajni uspeh dveletne borbe Ruskih diplomatov z Evropo. Le Anglija, kakor da bi ne bila že dovoljno pokazala svoje perfidije, je odgovorila, da vojske ne pripoznava za opravičeno, in predrzno in nesramno ona tako govori ne samo v svojem, ampak v imenu vse Evrope! Hitela je po takem sama sebi dati poslednjo diplomatsko zaušnico. Še so bili politikoni, ki so trdno verovali, da Ruska vojska s Turčijo ni resna, da se bo končala s kakim novim diplomatskim pufom. Odgovor Londonskega kabineta je Rusiji razvezal roke. Katera poštena Evropejska vlada bi mogla poslušati več Angleške marnje? Odgovor lorda Derby-a po bistvu in celó po slogu in frazah je dvojček Turškega manifesta; oba sta se rodila na isti zeleni mizi v Londonu. Nepoštenost Angleške je odkrita do nazega. Ko bi bila Anglija le enkrat odkritosrečno, odločno in resno govorila s Turčijo, ne bilo bi današnje vojske, — le ta vojska je plod Angleškega hujskanja. Angleški ministri so razkladali v parlamentu, da njihova vera jih ne veže zastopati Turške kristijane. Njihovo farizejstvo jih pa veže zastopati trinoge Turke, — ostalo jim je le še vojevati se z Rusijo? S čim? Lupežiti morejo oni po morji; al to bo prineslo več škode njihovi, kakor pa Ruski trgovini; na suhem pa oni se vojevati ne morejo z Rusijo, ko bi jim prav Magjari pomagali. Proti Turku je Rusija poslala pol milijona armade; proti drugim vragom, če bo treba, bo novi milijon armade na nogah.

Magjarski škandali so vendar že presmešni — niso li ti baši-bozuki že popolnoma ob pamet? Sami delajo škandalne ovacije Turškim softam, pa štejejo za političen greh, da so se Hrvatje poklonili nadvojvodi Albrechtu! In kaj pomeni njihova interpelacija o katoliški veri v Rusiji?

Katoliška vera v Rusiji vživa polno svobodo, kakor vse druge vere pripoznava za pravne. Na velikanskem Nevskem prospektu v Petrogradu, po najlepših mestih te glavne ulice se ponosno vzdigujejo cerkve s šolami skoraj vseh kristjanskih občin, med njimi dve katoliški, ena sama pravoslavna v srcu stolice pravoslavnega naroda; mesta za katoliške, kakor za druge cerkve je odmerila na najvidnejšem mestu vlada pravoslavnega naroda. Pri vseh uradih so katoličani na enakih pravicah s pravoslavni; posebno pri šolah tu učitelji, tam direktorji in inšpektorji mnogokrat pri gimnazijah, v katerih ni ne enega katoliškega učenca. Pravoslavni zakonoučitelj (katehet) se občuje s katoliškim kakor s pravoslavnim tovarišem; nikdar ni slišati iz njegovih ust: „vi niste naše vere“,

ali pa „sprejmite pravoslavje“, velikokrat pa se sliši: „mi smo bratje v Kristusu“. Če se je nekaj zedinjenih katoličanov zadnje čase vrnilo v pravoslavje, oni so se le dobrovoljno vrnilo domú od tam, kamor so jih nekdanj s silo zagnali Poljaki. Da so Poljaki res nekoliko svojih političnih pravic izgubili, izgubili so jih ne zato, da so katoličani, ampak zato, ker so neumorni politični rovarji. Nikjer v sv. pismu se ne čita, da bi bil Kristus neverne in nasprotnike preklinjal, ampak blagoslovil jih je vabivši k sebi. To je vsem kristijanom dobro znano, in zato je novejšje preklinjanje Ruskega orožja, borečega se z barbarstvom za kristijanstvo, naklonilo mnogo v Rusiji bivajočih katoličanov podati se v naročje pravoslavja.

Notranjega posojila, o katerem sem pisal v poslednjem pismu, ne bo. Vlada se nadeja, da posojila celó ne bo treba. Ako bi se vojska zategnila, bo zajela konec maja pri pomoči državne banke 100 milijonov. Če pa bo vojska z Anglijo, kar je zeló mogoče, bo treba zlata, tedaj tudi vnanjega posojila. Kurs državnih papirjev vedno više gre: storubljevo notranje posojilo na poslednji birži bilo je po 189 rubljev.

Iz Rusije 22. maja. — 7. — Kmalu bo mesec, kar se je začela vojska. Vse, kar se je zgodilo ta mesec, dokazuje, da malo kakošen narod je vojeval se s tako mirno vestjo in tako hladnokrvno proti neumno-surovim nasprotnikom, kakor zdaj Rusija s Turčijo. V Aziji se naše divizije previdno, pa neprenehoma pomikajo od jutra k zahodu. Te dni so naši vzeli Ardagan, jako silno trdnjavo (na njenih stenah 73 večidel Krupovih topov, in stan 14 Turških batalijonov) z vsemi vojnimi rečmi. Ardagan leži na pol poti od Batuma k Karsu, najsilnejši trdnjavi v Aziji, katera je zdaj popolnoma odrezana od morja. Že so oblegli tudi Kars, ki se, če Bog dá, tudi ne bo dolgo držal, dasiravno gromí iz njegovih sten 300 Krupovih topov. V Aziji gre vse prav srečno izpod rok.

V Rumuniji so danes poslednji naši polki dospeli do bregov Donave. Vsi važni prehodi iz Turčije so na levem bregu reke že ukrepljeni, obležni topovi so tudi že pri rokah. Jutri se ima car odpraviti na Donavo k armadi, tako, da okoli 26. maja se bodo z Božjo pomočjo začeli pomikati čez reko v Bulgarijo.

Turčija in Anglija vojujete po svoji stari navadi, po zverinsko in lisičje. Turško brodovje je oblezlo vsa Ruska mesta, na Črnem morji od Odese in Sevastopolja do Poti, celó Sv. Nikolaja, vasice tikoma Turške meje, s 5 topovi na gradbi in par sto kozaki v posadki, bil je Turškemu brodovju kisel grozd. Vendar Turki morajo svetu pokazati svoje junaštvo; obrnili so svoje topove proti primorskim vasém, ki niso zavarovane ne s topovi ne s torpedi, tako, na pr., S u h u m. Pri tem pa razpuščajo po svetu razne lažnjive zmage, s katerimi mislijo oslepiti že tako na pol slepo Evropo.

Anglija riše po svoje, kakor krt pod zemljo. Vendar začeli so jej iti do kože in klicati jej: „polž, polž, pokaži svoje roge.“ Angleškemu poslaniku Lejardu Turčija nič prav več ne verjame ter tirja dokazov odkritosrčne združbe. Še huje jo bodo pritislili iz Petrograda in Berolina. Ruski poslanik pri Angleškem dvoru grof Šuvalov je te dni potoval iz Londona čez Berolin v Petrograd. Njegova naloga je bila, v Berolinu na drobno izvedeti, kako daleč sega nemška prijaznost do Rusije; zapustil je Berolin popolnoma zadovoljen. Kakor pripovedujejo „Moskovske Vedomosti“, katerim gre o tem polna vera, ste Nemčija in Rusija sklenili zvezo proti Angliji, in bote najprej tirjale od nje, da jasno pové in razloži pogoje, pod katerimi se ne bo vmešavala v Rusko-turško vojsko ali z drugimi besedami, da načrta meje svojih interesov v jutrovnih deželah.

V Petrogradu so namreč prepričani, da Angliji ni nič ležeče na Turčiji; ona se le boji za Sueški kanal, za Dardanele in Carigrad. Ako bo Angleški odgovor podoben temu mnenju, porazumljenje bo mogoče, ker Rusija hoče Anglijo pustiti do Krita in priznati neutralizacijo Dardanelov in Carigrada. Če pa Anglija ne bo dovoljna s takimi pogoji, tedaj bo Nemčija krepko stopila proti Angliji in poskušala odkloniti jo od vojske z Rusijo. Če se Anglija ne bo dala ustrašiti, potem se bo Nemčija udeležila vojske v zvezi s Rusijo.

O Avstriji se nič več ne govori.

Po vsemu je vidno, da Turška surovost, Magjarska oholost in Angleški „interesi“ bodo morda vendar prisilili Bismarka Rusiji pomagati, da se predela zastarela Evropska karta.

Z Dunaja 25. maja. — (Razpust deželne zbornice Kranjskega) je tudi nas v stolnem mestu bivajoče Slovence iznenadil, in kaj bi ne? vsaj so celó nemški tukajšnji časniki ugibali to zastavico, se ve da vsak po svoje, in eden izmed njih, ki se dela kakor da bi svoja poročila dobival iz pisarnic ministerskih, je po svetu zakrožil to, da Kočevarji so povod nenadnemu razpustu, češ, da teh ljudi, ki s pomarančami, smokvami in drugo šaro kramarijo po svetu, o jeseni ni domá in da se jim, ko bi takrat volitve bile, vzame prilika volitev!! Kaj bolj komičnega si pač officiosus „Fremdenblattov“ ni izmisliti mogel; primaruha! da deželni zbor Kranjski res bi ne imel postavnega obraza, ko bi „hausirarji“ Kočevski ne bili mu svojih velikovažnih glasov dali! — Vzrok temu, da je bil zbor Kranjski na vrat na nos razpuščen, je po naših informacijah ves drug in ta-le: „Jetzt blüht uns Liberalen noch der Weitzen“ — si je mislil glasoviti Vesteneck, ki je stvaril v Ljubljani kupčijsko zbornico s celó novim obrazom in narodni večini v dež. zboru kar naravnost oklical „zadnje ure“. „Zadnje ure“ moremo pa mi drugače zasukati in sicer tako-le: Rusko-turška vojska čedalje večje dimenzije dobiva in morebiti — Bog daj! — po njej pride naša Avstrija do tega, da se kakor koli povekša z jugoslavensko zemljo, potem utegnejo pa že do jeseni po Prešernovih besedah tudi v Avstriji Slovencem vremena se zjasniti in zvezde milejše jim sijati.

Zarad tega ona nenadna naglica, ki je iz Ljubljane po žlahti hitela na Dunaj do stolov ministerskih. Sicer pa se za trdno nadjamo, da — bodi si zdaj spomladi ali pozneje v jeseni — zmaga pri volitvah bo na domači — slovenski — strani po sijajnih skušnjah zadnjih let.

V Gorici 27. maja. — Jutre o poldne sprejmejo sv. Oče papež zastopnike naše nadškofije v posebni audienciji. Na čelu naših romarjev so gg. monsg. Štef. Kafol, nadškofijski kancelar, in (v imenu kat. društva) baron Bresciani. Kakor naznanja tukajšnji „Eco del Lit.“, je nesla naša deputacija sè seboj dvoje adres s podpisi duhovščine in svetnih ljudi in sedem tisuč in 200 frankov (lir), in sicer 3200 frankov v zlatu 4000 lir v ital. papirji. — Više deželne sodnije svetovalec (dež. odbornik in ud deželne šolskega sveta) g. Ant. Gorjup je šel v pokoj. O tej priliki mu je cesar izrazil najviše priznanje za dolgoletno, izvrstno službovanje. — Našo žensko bolnišnico bodo širili. Ker pa primanjkuje denarja, bodo nabirali mile darove po kavarnah, gostilnicah itd. in tudi po privatnih hišah. — Novo kopališče bo dovršeno do 1. avgusta t. l. Prevezel je to napravo za 13 mesecev nek Fel. Genel iz Trsta. Ena topla kopel bo stala v I. vrste sobicah 60, v II. vrste 40 soldov; mrzla pa 40 in 30. — Preveč dežja imamo; malokateri dan je brez njega; na polji vse zaostaja; sicer pa ni dosedaj še nikake škode nikje. Zárod po trtah je lep, samo žveplati jih ni moč,

ker vedno dežuje. Krompirja ne morejo kmetje osuti; delelje ne prav posušiti. Plevela po pšenici je vse polno. Sviloprejke si vkljub neugodnemu vremenu še dobro pomagajo.

Iz Ljubljane. — Kar je razglašen razpust deželnega zbora Kranjskega, pred družimi dogodbami svetá v sprednji vrsti stojé zdaj volitve v naš zbor. Z veseljem slišimo, da so narodni možje po deželi že povsod šli na delo, ker sami čutijo veliko važnost novih volitev, in to tem več, ker po „Tagblattu“ — glasílu naših nasprotnikov — že tudi oni vse žile napenjajo, da bi vrgli narodovo večino v zboru. Radujejo se, da kmetske občine volijo 7. julija, ki je sobota, češ, da „črni“ (duhovni) ta dan ne pridejo lahko k volitvam; radujejo se dalje, da so volitve začetka malega srpana (julija), ko imajo kmetje košnjo in druga dela na polji. Al če Bog dá in skušeno rodoljubje naših mož po deželi, osramotene bodo vse njih nakane, kajti volitve v sobotih so pri nas že sistematično navadne in naši volilci po deželi volili so že večkrat celó pozimi v najhujem mrazu in snegu, ki jih nista ovirala, daljne poti storiti k volitvi. Izmislili so si pa po „Tagblattovem“ poročilu naši protivniki še drugo zvijačo, namreč to, da bode knezoškof oklemal duhovščino našo, da mora roke križem držati o volitvah. To ima od ene strani strah biti duhovščini, od druge pa pritisek na knezoškofa, da bi storil, česar oni želijo. Mi ne poznamo misli prečastitega gospoda škofa; al to vemo, da, kakor mi, tako pozná tudi naša častita duhovščina postavo, po kateri so, kakor vsak drug, tudi duhovni državljani z enacimi dolžnostmi, pa tudi z enacimi pravicami, in če, na priliko, uradniki ne smejo o volitvah rok križem držati in so vselej in bodo tudi zdaj na vse kriplje delali po komandi „konstitucionalnega društva“, tako se tudi duhovniki bodo verno posluževali svojih državljanskih pravic. Tem manj pa smemo zdaj pričakovati, da se bode knezoškof ravnal po migljeji „Tagblattovem“, ker pri volitvah leta 1867. v oklicu „narodnega volilnega odbora“ 11. jan. 1867., v katerem se je tudi duhovščina klicala na delo za volitve, tudi njegovo imé nahajamo očitno podpisano. Nadjamo se tedaj, da knezoškof ne bode dementiral, ker je stolni dekan za potrebno in dobro spoznal. Pa še nekaj družega bi naši rodoljubni duhovščini prav toplo na srce položili, namreč to, da bi se v smislu volilnega reda za Kranjsko mnogo gospodov fajmoštrov na noge postavilo, da bi dosegli volilno pravico v velikem posestvu kot veliki posestniki, ker skupno od različnih kuracij plačujejo postavni znesek, ki jih vrstuje med velike posestnike. Pozvedeli naj bi to v zapisni deželni knjigi (Landtafel). Neki računovodja nam je za gotovo trdil, da kakih 40 fajmoštrov bi stopilo potem v vrsto velikih posestnikov in ondi prodrlo tisto falango, v kateri dozdej ni bilo moči izvoliti narodnega poslanca.

— (Iz seje dež. odbora 26. maja.) Predlogom pomnoženih dotičnih krajnih in okrajnih šolskih svetov je deželni odbor pritrdil, da se učitelj Jakob Gostiša na ljudski šoli v Trebnem in Janez Trselič na ljudski šoli v Čatežu, katera čez 15 let učiteljsko službo provizorno opravljata, definitivno potrdita in da se služba 3. učitelja na ljudski šoli v Semiču podeli Francu Kendi. — Pogorelcem na Viču je deželni odbor odločil 500 gold. podpore iz deželnega zaklada.

— Naš velecenjeni rojak gosp. Franjo Bradaška, dosedaj ravnatelj gimnazije Varaždinske, pride za ravnatelja gimnazije v Zagreb.

— (Valvazorja 11. snopič), ličen kakor prejšnji, se ravno razpošilja. Sedaj so dvoje knjige dogotovljene, in tretje tudi že začete. — Prihodnji 12. snopič pa bode zopet 11. knjigo nadaljeval in imel 13 navadnih in eno veliko prelepo podobo. Vsled mnogih vprašanj nam založništvo poroča, da novi naročniki lahko še vse snopiče dobó. Naj seže po tej odlični knjigi, kdor je še nima!

— (Posnemanja vreden domoljub.) Z Dunaja se nam piše, da je znani domorodec in dobrotnik slovanski g. Peter Bilka, nekdanji ravnatelj osebójne svoje odgojilnice na Dunaji, po rodu Moravec, podaril „Matici Moravski“ svojo obilno in dragoceno knjižnico (1200 zvezkov) s tem blagim namenom, da bi jo smeli rabiti v Brnu vseh ondašnjih srednjih in viših (tehničnih) šol učitelji, pa tudi viših razredov srednjih šol učenci in sploh vsi omikani Slovani Moravski. Slava vrlemu rodoljubu! Vemo, da se ga spominja hvaležnega srca tudi nekateri Slovenec, ki je živel brez posebne pomoči na Dunaji.

— Pri svečanem koncertu v Varaždinu, katerega je 20. t. m. osnovalo 14 hrvaških pevskih društev in pri katerem je pelo 250 pevcev, je sodelovala tudi četvorica našega društva „Sokola“, ki je bila z ravno tako navdušeno pohvalo odlikovana, kakor je bila ves čas svojega bivanja v Varaždinu z bratovsko ljubeznijo povsod sprejemana. Jako častna se našim pevcem glasi „Primorčeva“ kritika, katera pravi, da je „slovenski kvartet bil tak, kakor ga nima ne jedno hrvatsko pevsko društvo“.

— (Slaviti petdesetletnico duhovništva papeževega) bode narod naš v soboto zvečer po hribih prižgal kresove. „Slovenec“ piše, da bode tudi tukajšnja katoliška družba mestno gospôsko prosila dovoljenja, da se v nedeljo zvečer v Ljubljani napravi prostovoljna osvečava.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja 29. maja. — Danes se je po binkoštnih praznikih zopet odprla zbornica poslancev.

— V soboto so drž. poslanci iz Trsta in Pulja prišli na Dunaj nazaj, kjer med mnogimi zabavami menda niso imeli časa preštudirati, kakor „Edinost“ piše, Tržaške razmere in ali je bolje, da ima Trst svobodno luko ali ne. Dr. Herbst je v govorih zvonec nosil. Italianisimi so hoteli rogove pokazati, pa policija ni pustila.

Nemčija. — Bismark je unidan nagloma prišel v Berlin, ves oplasen, da je predsednik Francoske republike Mac Mahon slovó dal ministerstvu, ki je Pruski „kulturkampf“ tudi osnoval na Francoskem. Novo ministerstvo katoliškega duhá bode štrečno zmedlo brezvercem in to dela strah Bismarkovcem. Al Bog vedi, kaj prinese prihodnji čas na Francoskem!

Iz Rusko-Turškega bojišča. — V Aziji Rusi naglo napredujejo. Trdnjavo Kars bombardirajo, med tem pa se pomikajo naprej proti Erzerumu. V Carigradu je velik strah pred njimi, Turki v naglici vtrjujejo svoje glavno mesto. — Ob Donavi je Ruska armada že nakupičena, streljajo se čez reko sem in tje. Rusi so vnovič razdjali Turšk monitor s torpedi, da se je pogreznil z vsem, kar je bilo na njem. Bil je največje sorte. V Carigradu je nastala revolucija tako, da je celó sultan pobegnil na nek grad v Azijo, pa se je menda nazaj vrnil. Ljudstvo je z generali malo zadovoljno, ker zgubljajo mesto za mestom.